

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal
Bulv. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgönyeim: Közlöny. Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Égész évre 600 Lej
Fél évre 300 Lej
Negyed évre 150 Lej
Havonta 50 Lej

Hirdetések díjazása szerint
Majelenik naponta reggel

Egyen szám ára 3 lej, vasárnap
4 lej. Buorastiben 50 banival
több.

Fekete hollók

szomorú gyászmadarak, az elmúlás fájdalmas hírnökei vertek tanyát Arad kereskedelmi életében. Szinte nap-nap után, majd azt mondhatnók, hogy állandó rovat gyanánt hiradások jelennek meg aradi kereskedők fizetéseképtelenségéről, kényszerelvegységéről. Erősnök tudott, régi évtizedes cégek lába alatt ingott meg a talaj, s a rettentő gazdasági válság mindent eltipró csapásai alatt derékban törtek ketté. A kényszerelvegységi hiradások valósággal gyászjelentései ennek az immáron végnélküliniek látszó pénzkrisisnek s ezek annál szomorubbak és megdöbentőbbek, mert éppen itt jelentkeznek, itt, ahol a hosszú esztendő minden baja, nehézsége küzködése dacára mindig büszke örömmel állapithattuk meg, hogy Arad kereskedelme mindenkor erős, megingathatatlan vár volt, amellyel a poklok kapui sem bírkózhattak meg.

Hiszen az aradi kereskedelem már nem egy bizonyítékát adta szilárdságának. Nem is kell olyan messze visszamennünk, csak a háborus esztendő sok-sok gazdasági veszedelmére, az átmeneti idők súlyos bizonytalanságaira: s ezeket a szinte megszámlálhatatlan rohamait a válságoknak Arad kereskedelme mindenkor diadalmasan verte vissza, sérthetetlen és megingathatlan maradt.

És amikor a sok-sok nyugtalan-ság után végre az a biztos, tudatos remény vert gyökeret az emberekben, hogy most már igazán a békés, a nyugodt viszonyoknak, a normális munkának kell jönnie, amelyet olyan boldog örömmel szerettünk volna „békebeli“-nek látni, akkor ujabb, az eddigieknél mindnél súlyosabb s immáron látjuk, hogy elviselhetetlenebb pörölycsapás zudult gazdasági életünkre. Ez az évek óta tartó krízis, a pénzhiány, a gazdasági erők valóságos elpocsékolása, az ezernyi rendelkezések, intézkedések, amelyek a szabad mozgásra bilincsként, bénítólag hatottak, végül is kikezdték Arad kereskedelmét is. A büszke vár meg ingott, ormaira fekete hollómadarak szállottak: gyásza van Arad kereskedelmének, mélységesen megdöbentő, szomorú gyász. Az évek óta folyó emberfeletti küzdelem áldozatokat rabolt magának, a gazdasági válság elesettjeit, a kiknek gyászjelentése a kényszerelvegységi kérelem.

A Marx-kormány sorsa a Ruhr-tól függ

A német kormány csak úgy számíthat többségre, ha keresztülviszik a Ruhr rövid kiürítését — A francia-német egyezség

(London, augusztus 12.) A konferencia napról-napra jobban közeledik végcélja felé. Még eddig egyetlen olyan momentum sem fordult elő, amely hátráltatta volna a tanácskozás menetét és a németek békekészsége és engedékenységse lehetővé teszi, hogy a bókere nézve értékes megegyezéseket hozzanak létre. Azonban a németek ragaszkodnak minden engedékenységük mellett is a Ruhr-vidék mielőbbi kiürítéséhez és ebben a kérdésben a most Londonban levő kormánydelegátusok már csak azért sem engedhetnek, mert ellenkező esetben Marx kormánya nem kapná meg a Reichstag szükséges, kétharmad többségét. *Az egész berlini sajtó hangsúlyozza, hogy a büntető szankcióképen megszállott német területeket a legrövidebb időn belül ki kell üríteni.* A *Chicago Tribune* párisi kiadása arról ad számot, hogy londoni pénzügyi körök értesülése szerint a 800 millió német kölcsönt négyötödében Newyorkban bocsájtják ki. A kölcsön 8 százalékos kibocsájtási árfolyama kilencvenhármas lesz.

Párisban ma tették közé azt a megegyezést, amely a németek és a jóvátételi bizottság között jött létre. A megegyezés szerint Németország delegátusai kötelezték magukat, hogy Németország az ipari és vasuti kötelezvényekkel kapcsolatban törvényeket szavaztat meg és rendeleteket ad ki, vala mint a bevételek ellenőrzéséről és a fizetések teljesítéséről intézkedik. *Boncourt* francia képviselő, aki a kormány megbízásából tanulmányozta Németország katonai ellenőrzésének kérdését, ma referált *Herriot* miniszterelnöknek. A képviselő beszámolója végén annak a reményének adott kifejezést, hogy a Népszövetség szeptemberi ülészakában fogja meghozni azt a határozatát, amely szerint a népszövetség szervei veszik át a versaillesi békeszerződés által kötelezett országok fegyverkezésének ellenőrzését.

A párisi vezetőlapok sürgetik az antantközi pénzügyminiszteri konferencia összehívását és ezzel

a szövetségközi adósságok kérdésének rendezését. A *Petit Parisien* megelégedetten hangsúlyozza, hogy a franciáknak az a kívánsága, hogy az adósságok kérdését ne válasszák külön a jóvátételtől, teljesülni fog, mert Macdonald ezt megígérte. Különben a francia vezetőlapoknak az a követelése, hogy a pénzügyminiszteri konferenciát mielőbb megtartsák, szintén teljesedésbe megy, mert az an

gcl hivatalos jelentés már a konferencia pontos programját is közli.

Egyébként Németország és a jóvátételi bizottság kölcsönösen kötelezték magukat a Dawes-terv határozatainak végerhajítására és a felmerülő vitás esetekben pedig megnyugszanak a döntőbíráskodás ítéletében. A konferencia különben befejezéshez közeledik, amit bizonyít az a körülmény, hogy a konferencia hozzáfogott az egyes bizottságok által létrehozott megegyezések feldolgozásához és szerves egészsze való egységesítéséhez, mert ezek együttesen képezik a konferencia jegyzőkönyvét.

Radicsot ünneplik Zágrábban

**A horvát parasztvezér visszatért Jugoszláviába
Ünnepi menetben vitték lakására**

(Zágráb, augusztus 12.) *Radics* István, a horvát köztársasági parasztpárt vezére annak idején olyan súlyos ellentétbe került az erőszakkal dolgozó *Pasics* kormánnyal, hogy az elfogatási parancsot adott ki ellene. *Radics* erre Magyarországon keresztül külföldre menekült és ott várta be *Pasics*ek távozását. Távollétének ideje alatt az antantállamok fővárosaiban tárgyalt vezető politikusokkal, hogy támogassák a demokratikus átalakulást és szabadságot kívánó Horvátországot. Az új *Davidovics* kormány lehetővé tette, hogy *Radics* bántatlanul visszatérjen. *Radics* Moszkvában is járt és

a parasztinternacionálé vezetőivel folytatott megbeszéléseket. Keresztülvitte pártjának az internacionáléhoz való csatlakozását és most Bécsen keresztül visszatért hazájába. *Zágrábban hatalmas tömeg várt a megfélemlíthetetlen pártvezérré és amikor Radics kiszállott a vonalból óriási óvadóval fogadták. Az egyetemi hallgatók vállakra emelték Radicsot és így vitték a lakására.* A horvát főváros *Radics* hazaérkezésének napján valóságos ünnepi hangulatban volt.

Radics István úgy határozott, hogy egyelőre távol marad az aktív politikától és nem megy Belgrádba.

Magyarországon nem lesz devizaamnesztia

Tovább folyik az eljárás a koronarontók ellen

(Budapest, augusztus 12.) A devizaközpont megszüntetésével és a Nemzeti Bank felállításával olyan hírek terjedtek el, hogy a koronarontók ügyében általános amnesztia lesz. Most illetékes helyről kijelentették, hogy általános amnesztia arról annál kevésbé lehet szó, mert az ma is a hivatalos felfogás, hogy a koronarontókat méltóképpen meg kell büntetni. Kivételt csak azok a kereskedők és gyárosok képezhetnek, akiket nem elégitett ki megfelelő módon a devizaközpont és külföldi tartozásaik kiegyenlítése céljából szereztek a zugkereskedelemtől idegen valutát. Ezt a körülményt azonban számlákkal kell igazolni. Ezek ellen nem is készült annak idején vádirat és nem is fognak készíteni, ha kellően igazolják magukat. Ellenben, akik min-

den engedély nélkül bonyolították le a külfölddel való arbitrázsfor-gamat, vagy akik a helyi magyar koronát kizsárolták külföldre idegen fizetőeszközök ellenében, azok ellen az eljárást továbbra is folytatják, sőt amennyiben még vádindítvány nem történt volna, ezt is megteszi a vádindítvány megtételére jogosult Nemzeti Bank. Ezeknél nyilvánvalóan koronarontás esete forog fenn és túlhaladják az egyszerű kihágást.

= A budapesti banktisztviselők az aranyparitásos fizetésért. Budapestről táviratozzák: A banktisztviselők egyesülete a nagyarányú elbocsájtások miatt és az aranyparitásos fizetések érdekében ma délután tiltakozó naggyűlést fog tartani.

Egy kis közgazdaság-politika . . .

Az aradi Astra-gyár redukálja üzemét. Az állam egymilliárdos vagonmegrendelést tesz Csehszlovákiában - Castiglioni Aradon készült szalonkocsija, amit Ausztria nem illeszt be kocsi-parkjába

(A „Közlöny” eredeti riportja.) Bocsanatot kérek, miniszter ur. **De nem vagyok közgazdász és előre is szíves elnézését, ha netán alább következő írásom, amit az állam nyelvére a kabinetséf fog lefordítani, nem mindenben igazolja szakavatottságomat.** Lehet, hogy némi naivitással kezelem a témát, nem jártam közgazdasági egyetemet és halvány sejtelmem sincs arról, hogy ennek az országnak erdeit, bányáit, fűrődit, érceit és forrásait, hogyan lehetne gyümölcsöztetni az államkassza javára olyanformán, hogy... hogy is mondják... igen: a külföldi tőkétől lehetőleg mentesítsük vállalkozásainkat. — Hogy amit mi adunk, mi termelünk, mi bányászunk, mi szülünk: mi is neveljük fel, a magunk erejéből, a magunk munkabírásából és a magunk pénzből. Hogy amit itt vállalkoznak, itt tömjük ki és itt injekciózunk föl, ne kelljen idegen segítségért kilincselni, vagy, ami itt jó, azért ne menjünk külföldre, viszont, ami itt rossz, ahelyett tanuljunk meg jót adni. Mindjárt megmagyarázom, egészen világosan, hogy mit értek a föntebbi expozé alatt.

A mostoha Asira.

A miniszter urnak tudomása van arról, ugy-e bár, hogy az Astra-gyár munkásokat bocsátott el az utóbbi néhány hónap alatt. Munkásokat bocsátott el, mert nem volt elég munka. A munka munkást követel, a munkás munkát. De a munkás hiába követel munkát, ha nincs s ha nincs, a gyár hiába tartja a munkást. Az aradi Astra-gyár odáig kényszeredett a munkahiányban, hogy üzemredukció-programjába legutóbb azt is beiktatta: szombaton nem dolgozik. Nem dolgozhat a mai létszámmal. Nincs nagyon mit. **Az Astra-gyár elbocsát munkásokat, szombaton szünetelteti a munkát és a miniszter ur a múlt hónapban egymilliárd lej értékben rendelt vagonokat egy prágai vagongyárban.** Érdeklődtem szakembereknél, akik kijelentették: Csehszlovákiában sem építenek jobb kocsikat, mint az aradi Astrában. Sőt, rosszabbakat. Minek kell kivinni egymilliárdot az országból, amikor itt is maradhat Aradon? Ebből az egymilliárdból el lehetett volna kerülni az Astra gyár üzemredukcióját és kétszáz munkás szombaton is jó ebédet ehetne.

Kérdés: miért mostoha az Astra? Kérdés: miért nem adták ezt az egymilliárdot az Astrának? Kérdés: miért kell megint pénzt kivinni innét, mikor ide lehet adni? Kérdés: romániai vállalat-e az Astra, vagy hottentotta? Mert ha hottentotta, akkor igaza van ennek az iparügyi, kereskedelemügyi és lejügyi politikának. De mert Arad s vele az Astra-gyár bizonyos történeti változások foly

tán Románia területe: jó lenne tudni, hogy miért adunk megint egymilliárdot Csehszlovákiának? Mert Ausztriában másképpen van például.

Castiglioni szalonkocsija és az osztrák vasutak.

Ott például úgy van, hogy Castiglioni Camillo, akinek melodikus és olasz-úria hangzású nevét az európai pénzkapacitások legelső sorában szokás emlegetni s aki, ezenkívül az Astra-gyárnak részvényese is: szalonkocsit rendelt az aradi gyárban. A gyár a szalonkocsit annak rendje és módja szerint el is készítette, le is szállította, el is vitték Jugoszlávián keresztül az osztrák határig, ott a szalonkocsit defektus érte. Eredeti osztrák defektus.

Jön a határra az elegáns földi paradicsom, függönyökkel, fűdősobákkal, mellékhelyiségekkel és ebédőfülkével: azt kérdezik, hogy honnét? Romániából. Ki rendel Romániából vagonot, mikor Ausztriában is van vagongyár? Castiglioni Camill. Ki az? Egy nagy pénzember, a világ ura, megszámlálhatatlan osztrák koronák, gyárak, bankok és vállalatok birtokosa. Igen? Igen.

— Akkor — mondják az osztrák határon — nem lehet a szalonkocsit az osztrák vagonparkba beiktatni és elszámolni, mert külföldi gyártmány, Castiglioni rendeljen ausztriai kocsit, ha osztrák. Blank Arisztid román kocsit, ha román. Krausz Simon magyar kocsit, ha magyar. Vagy fia zsidó, zsidó kocsit. De Ausztria gyárt vagonot, külön szalonkocsit is, ha kell, ennél fogva partoljuk a hazai ipart és a Castiglioni-féle szalonkocsit lekapcsoljuk a határon. Eddig van.

Rövid összefoglalás.

Az Astra-gyár elbocsátja a munkásait, mert nincs munka. Az újabb vagonrendeléseket Csehszlovákia kapja. Ausztria nem iktat be külföldi gyártmányu vagonot a kocsi-parkjába. Vagyis: kényszeríti, még a magánosokat is, hogy rendeléseiket az ország határain belül teljesítsék.

Miniszter ur, én nem vagyok közgazdász, nem tudom, mit jelent az, hogy Zürichben egy nem létező tőzsde önkényes árfolyamaitól függ a nyakkendőm csokora, de azt tudom, hogy csehszlovák munkás lakik jól ebből az egymilliárdos rendelésből, nem aradi. Csehszlovák gyár mérlegébe kerül ez a tétel, nem az Astráéba. S azt is tudom, hogy Castiglioni azóta már osztrák szalonkocsit rendelt, ezt a másik rendelést meg itt Aradon majd csak elszámolja a részvénytársasággal. Se ingem, se gallérom ez az egymilliárd lej, de úgy érzem, hogy tőlem is elvették, pedig állampolgársági irataim most vannak elintézés alatt. S néhány éhez és elbocsátott munkást is látok, akiknek a nagyvilágon e kívül még Csehországban és Ausztriában is lehet dolgozni, mert

ott gyártanak kocsikat Románia számára.

Ha valahol tévedtem volna,

miniszter ur, elnézését kérem. Nem vagyok közgazdász.

Fekete Tivadar.

Oriási robbanás Amerikában

Negyvenöt millió font puskapor robbant fel — Az áldozatok száma ismeretlen

Newyorkból táviratozzák: A Tennessee államban levő Nashville városában a kormány municiógyára felrobbant. 45 millió font puskapor robbant fel olyan hatalmas erővel, hogy még a nagy távolságban

levő házak is megrongálódtak és az összes ablakok betörttek. A robbanás után a lángok többszáz méteres magasságban csaptak fel. A kár meghaladja a 20 millió dollárt, az áldozatok száma eddig még ismeretlen.

Ujarad tűzveszedelemben

Borzalmas éjszaka — Rövidzárlat következtében tűz támadt több helyen A villamos áram megölt egy embert

(Saját tudósítónktól.) Megemlékeztünk lapunk mai számában arról a borzalmas szerencsétlenségről, ami tegnap este Aradul-nou (Ujarad) községben történt. A szerencsétlenségnek egy halottja van, Deutsch ujaradi gépész, aki nagybátyjánál Bucheker ujaradi gazdálkodó lakásán ki akarta kapcsolni a vezetékét és az erős áram azonnal megölte a 22 éves fiatal embert. A szerencsétlenség részleteiről a következőket jelemti még a Közlöny munkatársa:

Tegnap este hét órakor Gaug ujaradi szállító kocsija a község főútcáján megállt és a kocsi néhány pillanatra leszállt a kocsiról, amely így őrizet nélkül maradt. A lovak valamitől megbokrosodtak és vágatni kezdtek a kocsival. Rohanás közben nekimentek a főútcán levő villanyoszlopnak, amely megdőlt és a huzalok érintkezésbe kerültek egymással. A község nagyrészeben rövidzárlat támadt és a vezetékék égni kezdtek. Pillanatok alatt „tűz” kiáltásokkal alarmirozták a falut. Több házban, így Eisele ujaradi mézsáros házában az istálló égni kezdett. A lakosság és a kivonult

tűzoltóság azonban néhány perc alatt eloltotta a tüzeket. A lakásokban levő vezetékék is égtek és néhány helyen fával kiszakították a drótokat, hogy nagyobb szerencsétlenségnek elejét vegyék. Egy ujaradi fűszerkereskedő házában vízzel locsolták a drótokat. A nedves fal és padló azonban jó áramvezető és így megrázta a padlón állókat, akik az uccára rohantak. Bucheker ujaradi gazdálkodó házában is égni kezdett a vezeték. Itt éppen látogatóban volt a gazdálkodó unokaöccse Deutsch ujaradi gépész, aki ki akarta kapcsolni az áramot. Azonban oly vigyázatlanul nyult a vezetékhez, hogy az erős áram rögtön megölte. A borzalmas szerencsétlenségnél jelen volt édesatyja, az ujaradi sörgyár egyik tisztviselője, aki a borzalmas jelenet hatása alatt elájult. Csak hosszú idő múlva látta a megrémült lakosság, hogy nagyobb méretű szerencsétlenség nem történt. Azonnal értesítették a villanygyárat, amely egy szerelőt küldött ki és már a tegnap este folyamán a legtöbb házban helyreállították a vezetékét. A tragikus véget ért gépészt holnap temetik Aradul-nou (Ujaradon.)

Elfogott rablógyilkosok

Akik kirabolták, meggyilkolták és felgyújtották egy egész családot

(Bucuressti, augusztus 12.) Hírt

adtunk már arról a borzalmas kegyetlenséggel végrehajtott rablógyilkosságról, amelyet néhány nappal ezelőtt a régi királyságbeli Hotin közelében követtek el. Sasu György postaellenőr a feleségével és a kocsisával a szomszéd községből kocsi hazafelé igyekezett. Utközben rablók támadták meg, akik az utasokat kifosztották, majd összekötözték őket és egy szénaboglyára tették mindhármasukat. A szénát meggyújtották és elevenen elégették áldozataikat. Irtózatossággal ajajvesztelés és rettenetes kínok között múlt ki a három ember. A rablógyilkosok tettük elkövetése után nyomtalanul eltűntek és a lakosságot valóságos rétegés töltötte el a rablógyilkosság hírére. A ne-

gyedik hadtestparancsnokságnak is jelentést tettek arról a fejtelenségről és ijedelemről, amelyet a banditák garázdálkodása okozott. A hadtestparancsnokság jelentésére azután maga a hadügyminiszter intézkedett a csendőrsőkö megerősítéséről és rendőrséget is küldöttek ki a nyomozás lefolytatására. A hatóságok letartóztatták az erdőkerülőket, mert hihetetlennek tartották, hogy ők ne hallották volna az égő, szerencsétlen emberek jajveszekelését és így ők megmenthették volna őket. Azonban szabadlábra kellett helyezni az erdőkerülőket, mert bizonyíték nem volt ellenük. Most jelentkezett Rabae Pável, egy a környéken banditahajlamalról ismert suhanc, aki elmondta, hogy a gyilkosságot apja és cinkosai követtek el és a rablógyilkosságoknak ő is tanúja volt. A vallomás alapján letartóztatták Borden Györgyöt, Borden Vasilet, Borden Spiridont, Speduc Vasilet, Cetu Simont, Mihailov Pált és Spednic Vasilet.

Egy temesvári szélhámos szenzációs karrierje

Házasságszedelgőből — nagyvendéglős —
Ki az az Iritz Zsigmond

(Saját tudósítónktól.) Alig két hete megirtuk, hogy a timisoarai (temesvári) tiszti és polgári kaszínó éttermének bérleti, az Erdélyi-Iritz duó fizetési nehézségekkel küzd, hogy csödnön kívüli egyezséget kértek és a bíróság a követelések bejelentésének szeptember ötödikét tűzte ki határnapul. Időközben olyan — ugylát-szik inspirált — cikkek láttak napvilágot, melyek *alkalmasak a nagyközönség és a hitelezők félrevezetésére* s így erkölcsi kötelességeink élethi portréját megfesteni annak az embernek, aki évek óta egyik

közismert szélhámosa volt Budapestnek, Ujvidéknek Bécsnek és Temesvárnak,

akinek eddigi élete a csalások, hamis vádak, sikkasztások, okmányhamisítások és egyéb hasonló apróságok láncolatából tevődik össze.

Iritz atyjának Temesvárott sir kőraktára volt, riportunk szomorú híre azonban Nagyikindán született. Egy szép napon Budapesten termelt. Itt a Király-kávéházban ütötte fel tanyáját, Dezső bátyjával együtt. Akkortájt ismerkedett meg egy jómódu fodrásznál, aki az előkelő lipótvárosi házakba járt. A nő előtt németnek adta ki magát, szerelmet vallott neki, majd zálogba csapta az aranyóráját, melyre kétszáz korona kölcsönt kapott később meg tudta a menyaszonya, hogy Iritz már nős és hogy magyar ember, aki perfektül bírja a magyar nyelvet, de akkor már szerette a jósvádajú embert s így szülei ellenére a felesége lett, miután a budapesti román konzul utján megtudta, hogy Iritz a Craiován Jakó első feleségétől Steinbach Jankától hat heti együttlét után, miután mindenéből kifosztotta, elvált.

Iritz akkortájt foglalkozás és mesterség nélkül tartózkodott Pesten. Feleségének egyik előkelő kundschaftja beprotezsálta szerelőnk a Siemens és Schuckert-gyárba, onnan a Párisi Áruházba került.

Kitört a háború. Iritznek Bécsbe kellett bevonulni s hogy ne kerüljön a frontra, elvitte feleségének több, mint tízezer koronát érő ékszereit. Bécsben Iritz folytatta ott, ahol Budapesten elhagyta:

házaságot ígért több elvált és özvegy asszonynak, akiktől ékszereket és pénzt csalt ki,

amíg fel nem jelentették. Felesége azonban megmentette a börtöntől: megtérítette a károkat, Iritz tovább is Bécsben maradhatott és ismét megmenekült a fronttól. Jött az összeomlás, de Iritz nem mutatkozott Pesten. Csak a komün kitérősekor került haza, de akkor már nem foglalta el régi állását, hanem

beállt a vörösöklöz agitatortnak, mert ezzel — saját szavaival élve — többet lehetett keresni.

Közben Temesvárott is járt. Itt belekeveredett egy lopási ügy,

be, éppen akkor fogták el őt és társait, amikor a lopott zsirt és cukrot átakarták csempészni a határon. Letartóztatták, lecsukták s Szidi tantija vitte be neki az ebédet a börtönbe. Kiszabadulása után Iritz áttette működésének színhelyét Ujvidékre, ahol már mint mérnök szerepelt. Mérnöki irodát nyitott s miután nagyobb előlegeket vett fel és egy vagon árut elsikkasztott, visszahozta Magyarországra. Ekkor ismét beállított feleségéhez, de rongyosan, mert az elsikkasztott pénzt könnyelmű nővel elmulasztta. Felesége újból felruházta és kérésére adott neki ezerötszáz koronát, mert megígérte, hogy ezért hoz Temesvárról olcsó zsirt és szalonát. És tényleg:

Iritz felcsapott csempésznek. Csempészett élelmiszereket, dohányt és leveleket

s egy ilyen átcsempészett levél révén ismerkedett meg Erdélyi Friggyessel, az Andrássy-utj Dresler-éterem bérletjével, akinek Herkulesfürdőn is volt étterme, nyaralója, több milliót érő vagyona, de sehogysem tudott utlevélhez jutni, hogy felesége lemelessen Herkulesfürdőre a vagyont likvidálni. Iritz hatvanezer lejért meg szerezte Temesvárott az utlevelet de úgy, hogy Erdélyinét anyosának mondta be. Ekkor aztán több ízben tette meg Erdélyinél az utat Budapest és Herkulesfürdő között, míg egy szép napon végleg letelepedett Temesváron, ahol Erdélyinét autogarázszt vásárolt neki. Felesége pedig várta az urát, hir sem jött föléle.

Végre, — egy év múlva — megtudta az asszony, hogy Iritz Temesvárott éli a világát s így fiával eljött Temesvárra, hogy legalább egy kis pénzt kapjon s vehessen télire meleg ruhát a gyermekének. Az asszony ugyanis, akit Iritz teljesen kifosztott, a nagy munkában megbetegedett és nem látogathatta többé az előkelő, jól fizető lipótvárosi asszonyokat.

Temesvárott azonban súlyos kálvária várt az asszonyra: Iritz, ez a minden emberiségéből kivetkötött szélhámos elverte, majd feljelentette a szigurancán, hogy a nő veszedelmes bolsevik és kém s így letartóztatták és átadták a hadbírósnak. Napokig ült fiacskájával a börtönben, míg védőjének, dr. Mihailovics ügyvédnek nagynehezen sikerült ártatlanságát bizonyítani, de végül, dacára, hogy a rendőrség szabadlábra helyezte, mégis áttették a határon, pedig házassági levéllel igazolta, hogy hites felesége Iritznek s így joga van ott tartózkodni, ahol az ura van.

Iritz is, Erdélyiné is Temesvárott maradtak. Az autogarázs bedöglött s a „mérnök ur“ más foglalkozás után nézett. Így került a Grand Hotel Ferdinandba mint bérió, míg Nicolau ki nem tette onnan. Rengeteg adósságot

csinált, a fél városnak tartozik s mégis sikerült neki a tisztika-színó éttermének bérletét megka-

parítani, amit most ugyancsak a hitelezők tömege fog keservesen megszenvedni.

Budapest az esperanto irodalom világközpontja

A bécsi esperanto világkongresszus — a világ minden nemzete képviseltette magát

(Bécs, augusztus 12.) Most kezdődött meg itt a tizenhatodik esperanto világkongresszus, amelyen majdnem a világ összes nemzetei képviseltetik magukat. A kongresszus ülésai a Koncertshaus nagytermében folynak le, ahol a megnyitó ülésen résztvettek az osztrák szövetségi kormány, Bécs városának és a Bécsben levő külállamok diplomáciai képviselőinek megbízottai is. Az ünnepélyes kiülsőségek között lefolyt megnyitó ülésen a hivatalos küldöttek részéről elhangzott üdvözlő beszé-

dekre a különböző nemzetek esperantista küldöttei válaszoltak esperanto nyelven. Majd a megalakított Esperanto Akadémia döntött a különböző nemzetek esperantistáinak megjutalmazásáról és így az irodalmi nagydíjat a magyaroknak adták ki. Mind a két irodalmi eredmények jutalmazására alapított díjat magyarnak: Baghy Gyulának és Kalocsai Kálmánnak adták ki. Az akadémia jelentése, amely a magyarok értékes eredményéről számol be, Budapestet az esperanto irodalom világközpontjának nevezi.

Nem hiúsult meg a londoni kölcsön

A pénzügyminiszter cáfol.

Bucurestiből jelentik: Hivatalosan felhatalmazták a Rador-távíratú ügynökséget annak publikálására, hogy a fővárosi lapokban a külföldi kölcsön ügyében folyó tárgyalások meghiusulásáról szóló hírek nem felelnek meg a valóságnak. A kormány az első napokban visszautasította a petroleumtrösztnek a kölcsönre vonatkozó javaslatát és így a lapokban jelzett további alkudozások nem is történtek meg. Bratianu Vintila pénzügyminiszter az Argusnak kijelentette, hogy nem külföldi kölcsön szerzése céljából utazott Londonba, de elhatározta, hogyha ottartózkodása alatt a pénzcsoportok kedvező feltételek mellett bocsátanak hitelt Románia részére, úgy elfogadja azok ajánlatát.

Elítélték az aradi sikkasztó napidíjast

180 ezer lej sikkasztásáért három évi börtön

(Saját tudósítónktól.) Ma ítélték az aradi törvényszék büntető tanácsa Mokán Sándor, a cipészegéből lett városi napidíjas felett, aki nagyobb sikkasztásokat követett el. Mokán a városi adóhivatalnál működött és 1923. januártól kisebb-nagyobb összegeket sikkasztott. Hamisított adónyugtákat hajtott be a felektől, így a Bing-cégtől is és a felvett összegeket nem könyvelte el. Három hónapon keresztül nyugodtan folytatta üzelmét, anélkül, hogy még csak gyanakodtak volna is rá. Azonban egy véletlen eset kiderítette csalásait. Az egyik hamisított nyugta tulajdonosát az adóhivatal felszólította, hogy fizesse ki hátralékos adóját, mert ellenkező esetben végrehajtást rendelnek el. A fél személyesen vitte el a nyugtát az adóhivatalhoz, ahol azonban kijelentették, hogy hamisítvány. A rendőrségi nyomozás csakhamar kiderítette

Mokán Sándor sikkasztásait és kiderült az is, hogy körülbelül 180.000 lej tulajdonított el rövid három hónap alatt. A bíróság mai tárgyalásán a sikkasztó tisztviselőt három évi börtönre és öt évi hivatalvesztésre ítélte. Az ügyész megnyugodott az ítéletben. Mokán védője dr. Bauer Félix ügyvéd azonban felebbezett a timisoarai táblához. A felebbezés elintézéséig Mokán Sándort ideiglenesen szabadlábra helyezték.

Ujból működik az állampolgársági hivatal

Szerdán reggeltől megint rendelkezésre áll a jogkereső közönségnek.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi állampolgársági hivatal kétnapos — hétfői és keddi — szünete végre teljes és kifogástalan rendet teremtett az állampolgárságok immáron harmadik hónapja folyó ügyében. Mint ismeretes az állampolgársági igazolások gyors és zavartalan menetét erősen hátráltatta az a körülmény, hogy a kitűzött határidőkhöz fizikailag lehetetlen volt az összes kérelmek feldolgozása, s emiatt a jogkereső közönség egyrésze sokszor napokig hasztalanul, dolgavégezetlenül volt kénytelen a hivatalokhoz végigkilincselni. Ezt az akadályt most Robu János dr. főpolgármester radikális intézkedése véglegesen kiküszöbölte. A közönség számára nem nyitlak meg két napon át az állampolgársági hivatalok ajtai, beül azonban lázasan, szünet nélkül folyt a munka, a restanciák feldolgozása. Ez a megkeltőzött szorgalom meghozta a maga eredményét: az illetékes referensek s a melléjük rendelt kezelőszemélyzet a mai napon teljesen elkészült a még hátralékban volt munkálatokkal, az összes eddigi kérelmek elintézését nyertek. A szerdai napon ujból megkezdte munkásságát a nyilvánosság, a nagyközönség szá-

mára az állampolgársági hivatal, hogy augusztus 20-ig a maga teljes apparátusával rendelkezésére álljon Aradváros jogkereső lakos-

ságának, amelynek alkalma nyílik, hogy a határidőig állampolgársági ügyeit véglegesen rendezhesse.

Aradi aranyifjúból pincér lett Cubában

Nagy vagyonok hajdani ura, mint egy havannai vendéglő éthordója Glück Istvánnak nem sikerült az új életkezdés

(Saját tudósítónktól.) Az elmúlt évben vehemens, szinte fékezhetetlen vágy támadt egy nagy csapat emberben, valami különös szédület szállta meg őket, egyetlen célban összpontosult minden akaratuk: el innen, ki a nagy világba, a minden szépet, jót ígérő új világba, el Amerikába...! A kívándorlási láz soha nem látott — hogy úgy mondjuk — dühösséggel kapott életre sok-sok emberben, akiknek elég volt a robotos munka, a mindennapi kenyérért való kemény küzdelem, akik valami nagyon szépet, boldogságosan, mindent ígérőt láttak ebben a szóban: Amerika...! És megindult a jelenkor szomorú népvándorlása, csapatostól mentek ki emberek az újvilágba, abban a biztos reményben, hogy itteni elrontott, elhibázott életük helyett ott csodás boldogság, fény, pompa, gazdagság vár rájuk. A legtöbbször persze nem az Egyesült Államokba tartott, hisz annak kapujánál ott állott a tilalom, a kvóta, hanem egészen új, ismeretlen vidékek, országok felé vitte őket az ellenállhatatlan vágy. **Cuba szigete lett az ígért földje, az újkor paradisioma.** A kívándorlók közül aligla egy-kettő tudott valami közelebit, pozitívumot erről a földrészről, de az mind egy volt: valóságos divatos lett a kívándorlók ajkán az új jelszó: **Cubába megyünk, ott a kincs, ott a gazdagság!**

És utának indult a sok-sok vágyódó ember, s közöttük az aradi úri társaságok egyik általánosan ismert ifjú tagja, Glück István, az évekkel ezelőtt ellumnyt dúsgazdag Glück Zsigmond aradi mészáros-mester egyetlen fia. Glück Istvánnak itt Aradon — édesatyja halála után — nem túlságosan kedvezett a szerencse. Anyagi vállalkozásai nem igen sikerültek, s ehhez hozzájárult még szerencsétlenül sikerült házassága is. A fiatal ember ugyanis az aradi színház egyik tagját vette el feleségül, akitől azonban alig egy esztendő házasság után elvált. Az anyagi csapások, valamint családi boldogságának rombadőlte aztán erős elhatározást szültek Glück Istvánban: eddigi rosszul sikerült életét — hiszen elég ifjunak, tetterősnek érezte magát — meg akarta reparálni. Ugy határozott önmagában, hogy elmegy Aradról messze, nagyon messze, s ott új, egészen új életet kezd. A cél: Cuba volt.

Glück István utra kelt tele re-

ménnyel, munkakedvvel, ambícióval. Utjáról levelekben értesítette itteni hozzátartozóit, akiknek boldogan számolt be arról is, hogy szerencsésen megérkezett Cubába, annak fővárosába Havannába. — Még aztán jött egy-két értesítés, amely a fiatal ember próbálkozásairól adott hírt, hozzáfűzve azt is, hogy a reményeket nagy csalódások tették tönkre, mert Cuba minden, csak nem ígért földje, s erős legénynek kell annak lennie, aki a sok-sok nehézséggel szemben meg tudja állami helyét. Majd elmaradtak az irások, semmi hír sem jött a messzi idegenből, Glück István nem adott életjelt magáról.

Az elmúlt napokban aztán megfejtődött a hosszú hallgatás oka. Levél jött, szomorú híradás Cubából... Glück Istvánnal szemben az Élet ott messze idegenben sem volt kiméletes, kemény öklével le sújtott a fiatal emberre, aki összeroskadt a nehéz csapások alatt. Boldogulást, jobb, szebb életet ment keresni szegény, ifjú Glück István, de semmi sem sikerült neki. Próbálkozott mindennel, igyekezett megfelelően elhelyezkedni, de minden igyekeve, törekveve fiaskóval végződött. A magával vitt pénz is elfogyott, s Glück István, az aradi úritársaságok kedvelt tagja most már nem válogathatott. Foglalkozás kellett neki, mindegy, hogy milyen, megélhetését kellett bármilyen módon biztosítania. És Glück Istvánból, valamikor nagy vagyon ifjú és boldog urából **pincér lett egy havannai vendéglőben...**

STINHAZ A MŰVÉSZET

Kulisszatoldatókból színészek

Sanvaró Vendel az aradi színházban Szerdán este érdekes és nem mindennapi színelőadás lesz az aradi színházban. A színház műszaki személyzete: a kulisszatoldatók, a világosítók, a kellékes és a többi, az egész szeszoni kereszttől a közönség számára láthatatlan színtársulati tag megirigyelte a színészek tapsos sikereit, amelyeknek ők is részesei lelkiismeretes munkájukkal és most a közönség elé lépnek. Ők is tapsot kérnek, sok közönséget, színházi estét, mert be fogják igazolni, hogy sok mindent ellettek a kulisszák mögött a színészek mesterségéből és tudnak ők is színházat játszani. Néhány vendégszereplő

hivatásos színésztől eltekintve, minden szerepet ők játszanak. Lesznek közöttük, akik majd bebizonyítják, hogy inkább elől van a helyük, a rivalda fényében, mint a kulisszák mögött, ahonnan a legfényesebb diszletről is kiabál a kopottság és a komédia. A színházi forró esték, nagy premierenk és szép sikerek névtelen katonái ők, akik most esztendőben egyszer kíváncsiaknak a névtelenség szürke tengeréből, bucsuznak és jutalmat érdemelnek. Zsufolt házat, síktert, tapsot és szeretetet. Van valami keserű ironia benne, hogy éppen a „Sanvaró Vendel“-t, a koplálás típusának tragikomédiáját választották jutalomjátékukra és ebben bucsuznak el Arad közönségétől.

* Az aradi nyári szinkör műsora. Szerda: Sanvaró Vendel. A műszaki személyzet jutalomjátéka. Péntek: Nagymama, Tibor Lóri bucsuja. Novák Irén és Zilahi Irén fellépésével. Szombat: Marinka a táncosnő. Kovács Mihály karmester bucsuja. Kovács Kató és Zilahi Irén fellépésével. Vasárnap: Ingenyelök. Ladiszlay József bucsuja.

* A pesti Magyar Színház új igazgatója. Budapestről táviratolozák: A Magyar Színház igazgatójának Bánóczy Lászlót, a Vigszínház rendezőjét nevezte ki az Unio színházi részvénytársaság vezetője.

* Folyik az aradi színház felszerelésének felbecsülése. Megirtuk, hogy Arad város tanácsa elhatározta, hogy megfelelő áron hajlandó átvenni a Róna Dezső tulajdonát képező színházi diszlet, ruha- és könyvtárat. A tanács a határozat után szakértő bizottságot delegált a diszlet, ruha és könyvtár felbecsülésére. A szakértő bizottság ma délelőtt kezdte meg működését. A tanács intenciói szerint egyenként becsülték meg a tárgyakat, a munka könnyebbítése végett pedig a bizottság külön albizottságokra oszlott. Az egyik albizottság a nyári szinkörben a diszleteket, a másik a ruhatárat becsülte fel, míg dr. Mandl Vilmos ügyvéd a könyv- és zeneműtárat nézte át. A bizottság munkája előreláthatólag négy-öt napig tart és ennek végzetével az eredményről részletes jelentést tesznek a városi tanácsnak.

* A Nagymama vendégekké. Az aradi színtársulat általánosan szeretett anyaszínésznőjének, Tibor Lórinak becsufellépése alkalmából határos szereposztásban elevenítődik fel pénteken a legszebb magyar vigjáték, a Nagymama. A bucsuzó művésznő Lango Seraphine-t, a meg nem értett aggszüzet látsza, a vigjáték címszerevében régi híres szerepét kreálja Novák Irén és Márta az Aradon is népszerű Zilahi Irén lesz. Ernő Tompa Béla, Örkényi báró Jávör Alfréd, Káimánt Sereghy Andor, Piroskát Lőrinczi Gizi, Timár Karólint Botor Blanka, Tócskát Győző Alfréd, Kosztát Darvas Ernő és Galambosné Gömöri Emma játssa. A Nagymama pénteki reprizét érthetően hatalmas érdeklődés előzi meg.

* Kovács Kató és Zilahi Irén fellépésével — Marinka a táncosnő. Az egész várost felvillanyozta Kovács Kató aradi vendégjátékának híre. Az érdeklőszerző ünnepelt fiatal primadonnát rövid tartamu aradi szerződése alatt a mi közönségünk is szeretetébe fogadta s most mindenki

örül, hogy viszontláthatja őt az aradi színpadon. Nem csekélyebb az érdeklődés Zilahi Irén fellépése iránt sem. A két vendégművész szombaton a Marinka a táncosnő két nagy női főszerepét játssa el. Ez az előadás lesz a bucsuja Kovács Mihály karmesternek, aki értékes művészi munkájával a város legteljesebb megbecsülését vívta ki maga számára.

* Az aradi színtársulat legrégebbi tagja, Ladiszlay József vasárnap bucsuzik az Ingenyelökben.

HOGYALL A PÉNY?

1924. aug. 12-én 100 lejért adták: **Nálunk:**

- 2.50 svájci frankot,
- 8.50 francia frankot,
- 34.500 magyar koronát,
- 31.000 osztrák koronát.

Zürichben 2.45 frank

Párisban 8 frank

Egy Aradon elfogott szélhámos bűnjajstroma

A galati és czernovitzai rendőrség is keresi Baumant.

(Saját tudósítónktól.) Mintegy két héttel ezelőtt tartóztatta le az aradi államrendőrség Baumann Vilmos veszedelmes szélhámóst, aki elegánsan öltözve, több betörést és lopást követett el Aradon. A nyomozást Dragiciu Aurél bűnügyi osztályfőnök vezette, akihez jelentés érkezett, hogy egyik aradi strandon fosztogatják a kabinkat. A tettest Baumann Vilmos személyében sikerült letartóztatni és a nyomozás megállapította, hogy az ország nagyobb városában több szélhámosságot követett el. A veszedelmes embert lefényképezték és a fényképeket elküldték az összes városok rendőrségeinek, hogy a szélhámos bűnjajstromát összeállítsák. Ma délelőtt levél érkezett az aradi rendőrséghez Halder galati ékszerésztől, amelyben a cég tulajdonosa elmondja, hogy négy héttel ezelőtt egy fiatal ember ment be üzletébe és ékszerválogatás közben két brilliáns gyűrűt tizennégyezer lej értékben ellopotott. Az ékszerész a beküldött fényképről megismerte a tolvajt, aki nem más, mint az Aradon elfogott Baumann Vilmos. Érdekes, hogy hasonló tolvajlást követett el Czernovitzban is, ahol a küldött fényképről szintén ráismertek. Ugy a Czernovitz, mint a galati rendőrség kéri Baumann kiadatását. A szélhámos jelenleg az aradi ügyészség fogházában ül és a vizsgálat lefolytatása után elszállítják a két városba.

SPORT

O Magyar cserkészek sikere Kopenhágában. Kopenhágából táviratozzák: Most kezdődött meg itt a nemzetközi cserkészsportverseny, amelyen Magyarország cserkészei nyolcvan főből álló csapattal vesznek részt. A megtartott táborverési versenyben a magyarok nyerték az első díjat 8 perces idővel

HIREK

Kifosztották a budapesti lengyel követet

Orgiák a távollévő követ lakásán.

(Budapest, augusztus 12.) Kélemletlen meglepetés érte gróf Sembeck Jánost, Lengyelország budapesti követét. A gróf néhány nappal ezelőtt elutazott nyaralni és lakását komornyikjára, Markovics Miksára bízta. A hűtlen komornyik azonban ahelyett, hogy gazdája lakására vigyázott volna, a követ lakosztályát orgiák rendezésére használta fel. Markovics a lakásba vitte barátnőjét Spitzer Katalint, akit ettől a naptól kezdve a grófné ruháiban járatott. A barátnő kérésére multságokat rendezett Markovics és azokon félvilági nők és kísérők is résztvettek. Érdekes, hogy a követ lakása mellett van közvetlenül a lengyel követség is és ezért az orgiákat a hivatalos órák után rendezték. Mindaddig a követség személyzete nem vett semmit észre, míg a komornyik a lakásból el nem távozott végleg és a lakást üresen hagyta. A követség tisztviselőinek feltűnt, hogy a lakásban senki sem tartózkodik s behatoltak oda. Rögtön megállapították, hogy Markovicsék teljesen kifosztották a gróft és ezért azonnal feljelentést tettek a rendőrségen. A vizsgálat megállapította, hogy egy milliárd értékű ruhaneműt és ékszert vitt el a hűtlen komornyik és barátnője. A rendőrségnek már ma sikerült Markovicsot letartóztatni, aki beismerte a terhére rótt cselekményt és bevallotta, hogy a holmik nagyrészét egy budai kocsmába egyik hordójában rejtette el, ahonnan azokat meg is találták.

— A külügyminiszter Genében. Bucurestiből jelentik: Duca külügyminiszter augusztus 26.-án Genébe utazik, hogy résztvegyen a Népszövetség 5-ik kongresszusán.

— Távozó aradi sziguranca főtitkviselő. Demsoean Traján az aradi állambiztonsági hivatal főtitkviselője ma lemondott állásáról. Demsoean Traján 1919. óta működik az állambiztonsági hivatalnál és ez idő alatt előzekény, szíves modorával elnyerte a közönség rokonszenvét. A távozó tisztviselő egyik biztosító társaság vezető állását foglalja el.

— Bernády György ünneplése. Iargul Muresről (Marosvásárhelyről) jelentik: Bernády György kamarai képviselőt a magyarság egyik vezérét meleg ünneplésben részesítették barátai és ismerősei, abból az alkalomból, hogy sikeres gyógykezelés után hazatért. Az ünneplők között ott voltak dr. Barnabás Béla és neje, Zima Tibor Arad város képviselője és neje, gróf Bély Kálmán, Szabolcska Mihály, dr. Paál Árpád, és még számosan. Az ünneplés Bernády György lakásában családi ebéd keretében folyt le.

— Eljegyzés. Kohn Ilonka urleányt Nádias-Nagylakról eljegyezte Stern József Ineu-Borosjenőről. (Mindkét külön értesítés helyett.)

LEGUTÁBB

Macdonald kortescélokra használja fel londoni sikereit

(London, augusztus 12.) Macdonald, Anglia munkáspárti kormányának miniszterelnöke a londoni konferencia sikerét már kortescélokra is felhasználja. Most fog lezajlani egy pótválasztás, a melyen a munkáspárt egy jelöltje is fellép és ennek támogatására a miniszterelnök levelet intézett a választókhoz. A kormányelnök nyílt levelében hangoztatja a munkáspártnak azokat az érdemeit, a

melyek a belpolitikában rendet jelemlenek. A munkáskormány alatt leszállították az adókat, csökkenték a munkások terheit, a lakásvizonyok javultak, a mezőgazdasági és a bányatermelést pedig szakszerűbb produkcióra szorították. Végül hangsúlyozza, hogy a külpolitikában annyit munkálkodott a munkáskormány, hogy azazal többet ért el a népek viszonyának megjavításában, mint bármely eddig tartott konferencia.

— Nagy olasz flottamanőver. Rómából táviratozzák: Az olasz tengerészeti miniszterium a Jontengeren nagy flottamanővert készített elő.

Demokratizmus a Marosparton

Azúlrított demokrata érzelmű ember ezton merészel ismertetni egy kis hamisítatlan demokratizmust és reméli, hogy szavai eljutnak az illetékes fülekig. A hamisítatlan demokratizmus a következő: Vasárnap délután a nép ártatlan gyermekei felveszik vasárnapi ruhájukat, szépen kimennek a Maros-partra, ott letelepszeneek egy lej díjért a székekre és úgy délután háromtól egészen este nyolcig elkezdődik a népsziművekből olyan jólismert derék népi kedély megnyilvánulása. A városban levő „népi ártatlanok” jobára cselédek, kocsisok, de vannak közöttük napszámosok, bakák és kissé hiányosan felöltözött cigánygyermekek is. Szinte öröm látni azt a derék demokratizmust, ami vasárnap délután kifejlődik a Maros-parton. A nép szüzi gyermekei magukkal hozzák a faluból az ártatlan játékokat és ezekben sokszor akarva — nem akarva a bűnös városiaknak a nem demokrata urhölgyeknek és uraknak is részt kell venniük. Ezek a szép játékok mellbeütésekből, hajhuzásokból, legények és lányok közötti ugynevezett cicázásokból állanak, keverve szép törölmetszett zamatos falusi kifejezésekkel. Sajnos, nem mindenki olyan demokratikus, mint én és sokan zokon veszik, hogy véletlenül rátaposnak a lábára, vagy hátbavágják, esetleg ruháját bepiszkítják. Nem lenne talán helyes, ha a bűnös városiakat kiltanák a Maros-partról, hogy az ártatlan falusiak szabadon játszanak. Vagy talán lehetne megfordítva is csinálni. Tisztelettel: Demokrata Pál.

— Tisztviselők vizsgálja. Augusztus 20.-án kezdődik a megyei prefekturán a tisztviselők törvényelbirta vizsgáztatása. A vizsgabizottság elnöke maga a prefektus, tagjai pedig az alispán és egy a vármegye által megbízott delegátus. Ezuttal az I. foku vizsgálatot tartják meg, amelynek sikeres abszolválása jogot ad irnokai s egyéb hasonló állások elfoglalására.

— Jelentkezés jegyzői tanfolyamra. A Fogarason tartandó jegyzői tanfolyam október 1-én kezdődik, feivételi kérelmeket szeptember 15.-ig fogad el az iskola igazgatósága. A jelentkezőknek nyolc gimnáziumot vagy ezzel egyenértékű iskolai végzettséget kell igazolniuk; abban az esetben, ha nem volna megfelelő számú jelentkező, úgy felvesznek olyanokat is, akik csak VII., illetve VI. gimnázium elvégzését igazolják. A jelentkezőknek egy évi jegyzői irodai gyakorlattal kell rendelkezniük, amit az illetékes alispáni hivatal igazol.

— Halálozás. Özv. Klein Sándorné szül. Schulhof Ida zongora tanárnő augusztus hó 12-én elhunyt. Temetése augusztus hó 13-án délután 6 órakor lesz a felső temető halottas csarnokából.

— Tragikus öngyilkosság Aradon. Tragikus öngyilkosság történt ma este kilenc óra után Aradon. Kovács Pál 22 éves fiatalember kessel mellbeszurta magát szüleinek Piata Pestelui (Halter) 15. számú lakásán. A fiatalember szabadságot katonai volt és a napokban járt volna le szabadsága. Szülei szobája padlóján találták vértócsában. Azonnal értesítették a mentőket, akik a szerencsétlen fiatalembert a kórházba szállították. Állapota súlyos és életbenmaradásához kevés a remény. Tettének oka ismeretlen és eddig nem volt kihallgatható.

— Letartóztatott kommunista vezér. Bucurestiből jelentik: Tegnapi este letartóztatták Cristescu kommunista vezért, aki a szakszervezetek gyűlésén akart résztvenni. Amikor a karhatalom meg akarta akadályozni ebben a szándékában, a kiküldött rendőrököt sértő szavakkal aposztrofálta. Cristescut hadbíróság elé állítják.

— Borzalmas kéjgyilkosság híre Aradon. Ma délelőtt egy borzalmas kéjgyilkosság híre terjedt el Aradon. A hír szerint a csálai erdő mellett megtámadtak egy bodrogi fiatal leányt, aki tejet akart hozni Aradra. A leány ellen először bestiális merényletet követtek el, azután meggyilkolták. A gyilkosság híret több helyről hallottuk. Érdeklődtünk az összes aradi illetékes hatóságoknál, de hivatalosan sehol sem tudnak az esetről. Munkatársunk kocsin kiment a csálai erdőbe, ahol a járőrökkel érdeklődve azt a felvilágosítást kapta, hogy ők is hallottak a gyilkosságról beszélni, azon

ban nem tudják, hogy a hír honnan származik. Valószínűnek látszik, hogy a szenzációs hír egy pihent agy fantáziájából ered.

— Bródy Sándor állapota válságos. Budapestről táviratozzák: Bródy Sándor, a kiváló magyar író ismét súlyosan beteg. Régi és elhaltalmasodott szivbajához most tüdővízenyő járult és ez állapotát válságosra fordította.

— Az árvaszékek vizsgálata. Csüförtök óta Aradon tartózkodik Pantiu János, a timisoarai tábla tanácsbírája s bírósági felügyelője, aki a vármegyei és városi árvaszék munkásságát vizsgálja felül. A tanácsbíró az elmúlt héten kizárólag a megyei árvaszékekkel foglalkozott, hétfőtől kezdve pedig a városi árvaszék működését kontrollálta. A felügyelő, aki az árvaszékek munkáját teljesen rendbenlévőknek találta, a városi árvaszéknél folytatott ellenőrzés befejezése után a bíróságokat vizsgálja felül.

— A pályáör könnyelműsége. Majdnem halálos szerencsétlenség történt tegnap este a timisoarai vasuti sorompónál a sorompóör felületessége és vigyázatlansága miatt. A mentőkocsi a Ferenc városból a kórház felé igyekezett. Utközben a vasuti sorompót lezárta találta, mert egy tehervonat tolatott. Amikor a sorompó felnyílt, a kocsi áthajtott a sínen. Még át sem ért egészen, már keresztül robogott a bucurestli gyorsvonat. Ha a kocsi csak egy pillanattal késik szétzuzza a robogó vonat a pályáör lelkiismeretlensége miatt.

— Éjszakai szurkálók. Véres kimeneteiü verekedés történt tegnap éjszaka Arad-Gáj egyik uccáján. Arnovszky Pétert és Bojsza Györgyöt megtámadták és a tettesek úgy össze szurkálák, hogy életveszélyes sérülésekkel szállították a két fiatalembert a kórházba. A gáji rendőrség azonnal bevezette a nyomozást a támadók kézrekerítésére és ma délelőtt sikerült letartóztatni Ivánfi Bélát és Arzen Ivánt, akik beismerték, hogy a véres támadásnak ők a tettesei. A letartóztatott emberek vallomása szerint a támadást nem rablási szándékból követték el, hanem mert a két ember inzultálta őket az uccán. A rendőrség folytatja a nyomozást.

— Hazárdjátékok a timisoarai kávéházakban. Néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy a timisoarai kávéházakban ismét lábra kapott a hazárdjáték s hogy ugyszólván a hatóság szemeláttára fosztják ki egy a tápasztalatlan, mint a szenvedélyes játékosokat a hivatásos spileret. Hogy cikkünk mennyire volt aktuális, igazolja az a tizenegy levél, melyet cikkünk megjelenése óta hozott nekünk a posta. Az egyikben egy állami tisztviselő felesége mond köszönetet a cikkért és ipanaszolja, hogy az ura három ízben veszítette el egész havi fizetését az említett kávéházakban, úgy, hogy két kis gyermekükkel együtt a legnagyobb nélkülözéseket kénytelenek szenvedni. Ismételt felhívjuk a rendőrség figyelmét azokra a nyilvános helyiségekre, melyekben kártyajáték folyik és különösen azokra a kártyásokra, akiknek ezen kívül nincsen rendes foglalkozásuk.

Oriási cukorgyár épül Timisoarán

Román, cseh és görög pénzemberek 200 millió alapítása.

(Saját tudósítónktól.) Érdekes és közgazdaságilag jelentős terv megvalósításán dolgoznak az illetékes körök. A kormány már régebben nagyobb pénzcsoporttal tárgyal, amelynek az a terve, hogy Timisoarán létesítse Románia legnagyobb cukorgyárát. A pénzcsoport értesülésünk szerint román, csehszlovák és görög pénzemberekből áll és 200 millió lejt

hijalandó befektetni a gyárba. A kormány a tervhez hozzájárult, sőt megígérte, hogy nagyobb területet biztosít a gyárnak a cukorrépa termelésre. A terv kivitelének egyetlen akadálya van, hogy nincs Timisoarán megfelelő gyártelep-hez szükséges terület. Azonban remélhetőleg ezt az utolsó akadályt is elgördítik és megkezdik a gyárépítést.

Bajok az új fémpénz körül

A közönségnek nem kell az új pénz — Még másiél millió fekszik beváltatlanul a pénzügyigazgatóságon

(Saját tudósítónktól.) Érdekes és megmagyarázhatatlan, hogy az utóbbi időben a fém egy és két lejesek beváltása iránt az érdeklődés mennyire megcsappant. Az utóbbi napokban alig foglalkoztatták az állampénztárt beváltással. Így ma is mindössze 1500 lejt meg nem haladó értékű papír 1 és 2 lejes beváltására került a sor. Most már az állampénztár a legminimálisabb egy és két lejes mennyiséget is elfogadja beváltásra és így is alig vannak érdeklődők. Holott még majdnem másfél millió lejt értékben van fémpénz az igazgatóságnál, amelyet forgalomba szeretnének és kellene is hozni. Az is érdekes jelenség, hogy a névértékénél jóval kevesebb értékű anyagot tartalmazó fémpénzeket elrejtik, mert ezekből valójában alig van pár ezer lejnyi forgalomban, pedig két és fél milliót bocsátottak eddig ki. Vannak kereskedők, akik az igazgatóságnál panaszkodtak, hogy fémaprópénz nincs for-

galomban, mert elrejtik és papírpénz pedig kevés van, mert sokat beváltak belőlük és ezeket az igazgatóság nem hozza többé forgalomba. Kérték az állampénztárt, hogy nagyobb papircimletekért adjanak fém egy és két lejeseket, mert a váltópénz hiánya náluk sok zavarot okoz. Az állampénztár azonban nem teljesítheti ezt a kérést, mert a miniszteri utasítás szerint kizárólag csak papír egy és két lejesek ellenében lehet adni fémléteket. Szükséges volna, hogy a közönség a fémléteket forgalomban tartsa, mert azok elrejtése teljesen értelemnélküli és szükséges volna az is, hogy a közönség a még nála levő papír egy és két lejeseit miképpen beváltssa. Érdekes, hogy a pénzügyigazgatóság annak idején úgy tervezte, hogy egy hónap alatt fokozatosan forgalomba hozza a fémpénzmennyiséget és már két hónapja, hogy itt vannak ezek, de még majdnem a fele az állampénztárban fekszik.

— Ismeretlen női hulla a Begában. Ma délután a Begában fürdőzők a strandfürdő közelében egy selyem ruhás és harisnyás 25 év körüli elegáns nő holttestét találták. A ruhában semmiféle igazolványt vagy jelt nem fedeztek fel és érélyes nyomozás indult meg a halál oka és a nő kiléte iránt. Ugyancsak ma délután egy férfi holttestét is találtak a Bega partján. A férfi ruhájában egy Kaput névre szóló igazolvány volt. A rendőrségi nyomozás ez esetben is megindult.

— A bécsi szénpanama áldozata. Bécsből jelentik: Tragikus eset tartja izgalomban az osztrák főváros közönségét. A bécsi rendőrség nemrég leplezett egy nagyarányú szénpanamát, amelyet a Vonviller és Társa bécsi cég követett el az államnak szállított szénrel. A cég sokkal silányabb minőségű szenet szállított az állami hivatalok részére, mint a milyenre felvette a pénzt. A panamában az egyik cégvezető jóbarátja Hillebrand mérnök, kereskedelmi tanácsos és az anyagbeszerzési osztály főnöke is bele volt keverve és ezért büntető eljárás indult meg ellene. A meghurcoltatás következtében a cégvezető öngyilkosságot követett el és a Dunába ugrott. Holttestét ma fogták ki.

— Razzia Aradon. Az aradi államrendőrség az éjszaka folyamán razziaát tartott és husz foglalkozás és lakásnélküli csavargót tartóztatott le. A letartóztatottak nagyrésze öreg ember, akik koldulásból éltek Aradon. Az aradi illetőségűeket a szegényházba utalják, a többiek pedig illetőségi helyükre toloncolják.

— Elkészült aradi utlevelek. Az aradi államrendőrség utlevélosztályánál a következők vehetik át utleveleiket: Mátéffy Béla, Mátéffy Dalma, Hendl János, Hendl Ödön, Füzy Etelka, Román Róbert, Fényes Sándor, Oravetz János, Papp József, Hollander Irén, Gaál József és Prokopetz Ferenc.

— Lopás. Hacker Adolf aradi lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy a Str. Bucur (Eötvös-u.) 18. számú házában levő lakásáról 4000 lejt értékű kerékpárját ellopták. A rendőrség megindította a nyomozást.

Lysiform

— Fülöp Magda, ki a budapesti m. kir. Zeneakadémiát ez évben elvégezte, hegedűórákat ad. Bővebbet „Derby” cipőüzletben Arad, Piata Avram Iancu.

— Gyermekkoszik nagy választékban Hegedűsnél, Aradon.

— Fontos tudnivaló kereskedők, ügyvédek és bankigazgatók részére. A Bucarestiben megjelenő Monitorul Oficial hivatalos lap számára Erdély területén az eddig feladott közlemények és egyéb hirdetmények hónapok óta terjedő késedelemmel jelentek meg. A Rudolf Mosse r. t. berlini világ-cég, hogy fenti anomáliákat megszüntesse, egy oly megállapodást létesített fenti lappal, hogy minden e lapnak szóló megrendelést legrövidebb idő alatt lebonyolít. Ezúton értesítjük az aradi kereskedő, ügyvéd, közjegyző és bankigazgató urakat, hogy a Rudolf Mosse hirdetővállalat aradi fiókja Sándor hírlapirodában Arad, Bul. Reg. Maria 10. (volt nagytráfik helyén, Hajós gyógytár mellett) minden Monitorul Oficial részére feladott közleményt 8 nap alatt leközzöltet. Ugyancsak a Rudolf Mosse aradi fiókja felvesz bármilyen közleményt a Buletinul Justitiei, az erdélyi bírói hatóságok hivatalos lapja számára is és kötelezi magát e közleményeknek a legrövidebb időn belül való leközzelésére.

Az aradi büntetőtörvényszék mozgalmas napja

Elítélt tolvajok és betörők.

(Saját tudósítónktól.) Mozgalmas napja volt ma az aradi törvényszék büntető bíróságának. A Kovács táblabíró elnöklete alatt működő büntető tanácsa egész se reg ítéletet hozott kisebb lopásokban, amelyeknek tetteseit kisebb-nagyobb büntetéssel sújtották.

Jánk Márta 30 éves háztartásbeli alkalmazott gazdájától Stern József aradi kereskedőtől kisebb értékű tárgyakat lopott, amiért a bíróság öt heti fogházra ítélte. — Kofán Terente 23 éves fiatalember, akiről még az is kiderült, hogy katonaszökevény, Stana János gáji lakostól 10.000 lejt, Kuzmán Demetertől 2000 lejt lopott. A bíróság egy évi börtönre ítélte.

— Szilágyi Mária gazdájától, Merkler Rózától 200 lejt lopott, mert nem akarta kifizetni bérét. A bíróság hat heti fogházra ítélte, amit a vizsgálati fogsággal kitöltöttek vett. — Popa Tódor és Madarász András az elmúlt évben a vasuti raktárban levő rossz koszik egyes alkatrészeit lopták és azt értékesítették. Mivel a vádlottak beismerték a lopásokat a bíróság Madarászt, az értelmi szerzőt hat havi börtönnel és Popát hat heti fogházzal sújtotta. — Két furfangos tolvaj állt a bíróság előtt ma: Bocsiort József és László, akik Schamberger László aradi kocsigyárostól a kocsik bőrfedőjét lopták. A gyáros amint ezt észrevette, jelentést tett az aradi rendőrségnek, amely elfogta a tolvajokat. A bíróság mai tárgyalásán Bocsiort Józsefet egy évi és Lászlót 8 havi börtönre ítélte. A vádlottak a timisoarai táblához fellebbeztek. — A bíróság egy táblai ítéletet is kihirdetett. Az aradi törvényszék büntető tanácsa nemrég Florea Miklóst különböző betörésekért három évre ítélte el. A tábla a büntetést két évre szállította le.

Pesti humor

Azért is

(Blicc Elek, a javithatatlan bliccelő, beül a kávéházba, ahol elragadtatva üdvözlö a süteményes kósarat, amely a kenyereslányok szélnek eresztésével örvendetes kísértésnek teszi ki a könnyen megalkuvó jellemeket. Miután két zsemlyét már elfogyasztott, most nyul egy ropogós külli után.)

PINCÉR (a fópincérhez): Három sütemény...

FÓPINCÉR: Csak tartsa szemmel. És tegye eléje a daktiloszkópiái zsemlyét.

PINCÉR: Már eléje tettem. Meg is ropogtatta. Persze száraznak talált. És a kosárban hagyta.

FÓPINCÉR: Akkor nincs semmi baj. Ujjlenyomatunk van róla.

(Önelégülten mosolyog, mert a bliccelők ellen való védekezésnek ez a módszere az ő találmánya.)

BLICC ELEK: Fizetek.

FÓPINCÉR (magában): No, most rajtacsipiek.

BLICC ELEK: Volt kérem egy kávém...

FÓPINCÉR (mohón): És hány sütemény?

BLICC ELEK (egyszerűen): Három.

FÓPINCÉR (magában): Ugy látszik észrevette, hogy figyeltük. (Bemondja az összeget.)

BLICC ELEK (fizet.) Tessők. (Borravalót nem ad.)

FÓPINCÉR (magában): Most dühös, hogy nem bliccelhetett...

BLICC ELEK (miután távozik): Egészen jól megy. Csak a süteményekre van gondjuk. A vaját és a mézet sikerült elbliccelnem...

Akinek a részére nincs kegyelem

Londonból jelentik: A belügyminiszterium hivatalos jelentést adott ki, amely szerint nem kegyelmeznek meg Vaquiernek, a halálraítélt francia mérgezőnek, hanem kötél általi halálra ítélik. A miniszterium jelentése tudtul adja, hogy nincs semmiféle alapja annak a kérésnek, hogy életfogytiglani börtönre ítéljék, mert megfontolt szándékkal véghezvitt kegyetlen gyilkosságot követett el. A belügyminiszteriumhoz számos aláírással ellátott kérvényt küldtek az ítélet felfüggesztése érdekében és Franciaországban nagy propaganda indult meg a gyilkos érdekében. Altalában az a benyomás, hogy a londoni konferencia idején rossz hatást keltene egy francia állampolgár halálraítélése.

SÁNDOR

(volt KELET) hírlapiroda

új helyisége

Arad, Zulev. Regina Maria 10. Hajós gyógytár mellett. 10104

KÖZGAZDASÁG

Ujabb kényszeregyezés Aradon

A Németh Sándor cukorkafüzlet fizetésektelensége — 300 ezer lej passzívára 80 ezer lej aktívára

(Saját tudósítónktól.) A kedvezőtlen közgazdasági helyzet szomorú fokmérője a kényszeregyezés. Ugyiszólván minden napra esik egy-két fizetésektelenség bejelentése. Ma ismét egy ismert aradi cég nyújtott be kényszeregyezés iránti kérelmet az aradi törvényszékhez. Németh Sándor Romanului (Zrinyi)-uccai cukorka kereskedő kérte maga ellen a kényszeregyezés elrendelését. Az aktát ma vette át Kovács táblabíró tanulmányozás végett és holnap dönt felette. Németh Sándor aktívái összesen 80.000 lejt tesznek ki, míg passzívái meghaladják a 300.000 lejt. A hitelezők névsora a következő: Kandia Timisoara 21.547 lej, Schwábia Timisoara 3600 lej, Pollák és Fia Timisoara 12.443 lej, Tenenbaum Benedikt 18.907 lej, Suchard 6560

Löbl Berger 3340 lej, Adler és Weismann 5315 lej, Grivita 1560 lej Bucurestiből. Egy lugoji hitelező is van Szidon József, aki 6560 lejjel van érdekelve. A legnagyobb érdekeltségük természetesen az aradiaknak van, akik közül Gralitzer Géza 100.000 lejjel van érdekelve. A többi aradi hitelező: Barthmes Viktor 2600 lej, Czitter Lajos 1600 lej, Weisz Mór és Fia 1500 lej, Földes A. 300 lej, Ingusz I. 18.600 lej, Ohm 5875 lej, Flam Miksa készpénz kölcsönrel 12.100 lej, Ecseky Flórián készpénz kölcsönrel 50.000 lej, dr. Grosz 13.000 lej készpénzzel, Wolfshand Ignác 12.000 lej készpénzzel, Rádió kémiai ipargyár Romanului (Zrinyi)-ucca 6630 lejjel van érdekelve. Az összes passzívák pontos összege több, mint 305.000 lej.

Zürichben 2.45 a lej

(Saját tudósítónktól.) A lej zürichi emelkedése tovább tart. A mai nyitáson már 2.45 volt és ezt a kurzust a zárlatnál is megtartotta. Párisban még mindig 8 a kurzus, azonban itt is emelkedésre van kilátás. Az emelkedés következtében a devizapiacokon élénkebb lett a forgalom és különösen a kínálat volt nagy.

HELYI VALUTAÁRAK. (Augusztus 12.) Francia frank 11, font 980, lira 9, svájci frank 40, dollár 215, szokol 6.10, dinár 2.40, magyar korona 345, osztrák korona 310. **Kifizetések:** Páris 12.40, London 1002, Milano 9.96, Zürich 41.45, Newyork 220, Prága 6.50, Belgrád 2.74, Budapest 340, Bécs 324.

ZÜRICHI NYITÁS. (Augusztus 12.) Berlin 1.2550, Amsterdam 207.1250, Newyork 529.75, London 2413, Páris 30.15, Milano 23.9875, Prága 15.7250, Budapest 0.006950, Belgrád 6.6150, Bucuresti 2.45, Varsó 103, Bécs 0.007475.

ZÜRICHI ZÁRLAT. (Augusztus 12.) Berlin 1.2550, Amsterdam 207.1250, Newyork 530, London 2413, Páris 29.40, Milano 24, Prága 15.7250, Budapest 0.006950, Belgrád 6.6150, Bucuresti 2.45, Bécs 0.007475.

BUCURESTI TÖZSDEZÁRLAT. (Augusztus 12.) **Kifizetések:** Páris 12.42, London 997, Newyork 219, Milano 9.94, Zürich 41.40, Bécs 0.003125, Prága 6.50, **Valuták:** Napóleon 815, aranyárka 54, leva 1.53, török lira 1.10, angol font 990, francia frank 12.50, svájci frank 42, lira 9.90, drachma 380, dinár 2.65, dollár 217, lengyel már

ka 48.50, osztrák korona 0.003273, magyar korona 0.0029, sokol 6.50.

BUDAPESTI HIVATALOS ÁR FOLYAMOK. Belgrád 943—949, dinár 923—944, Bucuresti 350—353, lej 350—353, London 345—347000, font 342—346000, Milano 3432—3450, lira 3402—3440, Newyork 75800—76200, dollár 73300—73860, Páris 4204—4234, francia frank 4204—4234, Prága 2242—2263, szokol 2222—2249, Bécs 1.0690—1.0750, osztrák korona 1.0690—1.0750.

BUDAPESTI ÉRTÉKTÖZSDE ZÁRLAT. Magyar Hitel 609, Osztrák Hitel 208, Rima 130, Ganz Danubius 3200, Szlavonia 87, Kereskedelmi Bank 1360, Schlick 69, Cukor 2800, Olasz Bank 26 és fél, Angol-Magyar 52 és fél, Leszámlító 85, Csáky 15 és negyed, Ofa 565, Pesti Hazai 3970, Köszén 2300 **(Ezresekben.)**

= Minisztertanács dönt az új gabonarendeletről. Bucurestiből jelentik: A szerdai minisztertanácsot csütörtökre halasztották el. Ezen az ülésen fognak végleg dönteni az új gabonarendeletről.

= Árverési hirdetés. A curtiói vámhivatal megkeresése alapján közli az aradi Kereskedelmi és Iparkamara, hogy folyó évi augusztus hó 25-én délelőtt 10 órakor a curtiói vámhivatal irodájában különféle elkobzott selyemárak nyilvános árverésen elfognak adni.

= A szegedi Baross áruvásár és kiállítás. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara közli: A folyó évi szeptember 6—14. naplain tartandó szegedi Baross áruvásár és kiállítás látogatói részére az Államvasutak igazgatósága oda- és visszautazásra kedvezményes féláru vasuti jegyet engedélyezett. A féláru jegy váltására jogosító igazolványok a Kamara

irodájában jegyezhetők elő legkésőbb folyó hó 20-ig. Az igazolványára külföldi látogatók részére 50.000 magy. kor. Az utazási igazolvány vizummentes határátlépésre jogosít.

= A magyarországi takarékbetétkönyvecskéket be kell adni a pénzügyigazgatóságokhoz. Az aradi pénzügyigazgatósághoz ma rendezet érkezett a pénzügyminiszteriumtól, amely szerint az összes takarékbetétekről szóló könyvecskéket, amelyeket magyarországi pénzintézetek bocsájtottak ki, a pénzügyigazgatóságnál letétbe kell helyezni. A postatakarékpénztár betéti könyvecskéi kivételt képeznek, mert ezekről a miniszterium értesítése szerint külön rendelkezés intézkedik. A beszolgáltatót betéti könyvecskékről elismervényt adnak és felterjesztik azokat a pénzügyminiszteriumhoz, amely a Magyarországgal kötött megegyezés és Kulcs szerint fogja a betéti könyvecskéket értéket kiutaltatni. A betéti könyvecskéket az aradi pénzügyigazgatóság I. emeletén a 12—13. számú helyiségben kell beadni 1924. szeptember 30-ig.

MOZI

xx „A három árva” című csodálatosan szép és megható filmet vetíti még ma este is az aradi Marosparti mozgóképszínház, amelyet Gyulai Pál hasonló című gyönyörű költeménye után vittek filmre. Szem nem maradt szárazon a bemutató estéjén, mert a megható és a szívekhez szóló költeményt minden szépségében adják vissza a film hat hosszú felvonásában. Szécsi Ferkó és Jaczkó Cia, ez a két nagyszerű gyermekszínész csodálatos és felejthetetlen művészi alakítást adnak, de a többi főszereplők Muzsnay Bella, a gyönyörű szép filmművésznő, Vándory Gusztáv, aki eleganciájával és kitűnő játékával hódít, Góth Vilma, minden jelenetükben utólrétegetlenek. A finom és meghatóan bájos kép megérdemli azt a hatalmas érdeklődést, amely iránta meg nyilvánul. Előtte egy kitűnő, kacagató vígjátékot vetítenek. Előadás kezdete pontosan fél 10 órakor. Jegyeket előreváltani délelőtt 10 és 12. délután 3 és 6 órák között a Weinberger cipőüzletben, este hét után a pénztárnál lehet.

xx Ma szerdán utoljára vetíti az aradi Apolló Lessing hallhatatlan művét, a Bölcs Náthán, amelyet a tökéletes német filmművészet alakított át filmre. A Bölcs Náthán tárgya Szaladin szultán által visszafoglalt Jeruzsálemben játszódik le. A rabságba hurcolt kereszties vitézek és templomos lovagok szomorú sorsa a szultán fényűző udvartartása és a zsidóság elkülönült világa közepett bájos szerelmi közeledés fejlődik egy templomos lovag és a Bölcs Náthán nevelt leánya, Recha között.

De ez a szerelem meddő: sok szenvedés és megrázó izgalom után kiténik, hogy a szerelmesek — testvérek. A főszereplők Werner Kraus, Muzsnay Bella és Carl de Vogt, világhírű filmművészek, akik már neveikkel garantálják a film tökéletességét.

xx Izgalmas amerikai bűnügyi film regényt vetít Vértés karnevál címen pénteken, szombaton és vasárnap az aradi Uránia mozgószínház.

xx Civilizáció — a háború és a béke filmje. Nagyszabású filmbemutatója lesz csütörtökön az Apolló mozgószínháznak. Civilizáció címen a modern világ egy borzalmas, véres háborújának rémképét vetíti a kép a néző szeméi elé. Charles Hay mérnök rettenetesen romboló hatású tengeralattjárót talált fel és azt hiszi, hogy ez a pusztító szörnyhajó véget vet minden háborúnak. A mérnök szerelmes lesz és arájával, a béke angyalával a háború ellenes mozgalom elé áll. A béke hőse sulyosan megsebesül, de munkája eredménnyel jár és a nyolc felvonáson keresztül izgalmas film megható, romantikus befejezést nyer. A nagy dráma csütörtöktől vasárnapig marad az Apolló műsorán.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

A szerkesztésért felelősen: KAROLY SÁNDOR felel.

Alulirottak bánattól összetört szívvel, de a Mindenható szentséges akaratában való megnyugvással, szomorúan jelentik, hogy az önfeláldozó édesanya, illetve testvér, anyós, nagyanya és rokon **ÖZV. Klein Sándorné** szül. Schulhof Ida,

f. évi augusztus hó 12-én, áldásos életének 56-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek áhítatos felvétele után visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

Felejthetetlen drága halottunk földi maradványait f. évi augusztus hó 13-án, d. u. 6 órakor fogjuk a felső temető halottas csarnokából az ugyanott levő családi sírhelyben örökös nyugovó helyére elhelyezni.

Az engesztelő gyászmisét áldozat a boldogult lelki üdvéért folyó évi augusztus hó 19-én, délelőtt 10 órakor fog Aradon, a főtiszteendő Minorita-átvák szentegyházában az egkek Urának bemutatni.

Arad, 1924. augusztus hó 12-én. Szömörkényi Rezső és neje szül. Klein Lily, Pernye Károly, gyermekei és veje. Dr. Schulhof Alfréd, Schulhof Teodor, özv. Redlné-Schulhof Melanie, özv. Benedekné-Schulhof Hermina, özv. Schwartzné-Schulhof Nelly, testvérei. Özv. Schulhof Gusztávné, özv. Kleinné-Vogl Jetty, özv. Marekné-Klein Etus, özv. Kánya Cézáné szül. Sommer Józsa, sógornói. Szömörkényi Magda, Szömörkényi Károly, unokái. Ugyiszintén a többi rokonság és jóismerősei nevében is.

Legjobb gyermekápoló

Höfer 1. számú gyermekhintőpora, Höfer Baby oremo. Kapható az összes patikákban, drogeriákban és illatszertárakban

Borszéki borvíz természetes szénsavdus, legkellemesebb ízű ásványvíz friss töltésben, most érkezett és kapható kávéházban, vendéglőben és minden fűszerkereskedésben Aradon.

NYILTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Nyilatkozat.

A „TOLL és TÖR” hetilap folyó évi augusztus hó 9 iki számában: „Aradon is kezdődik a krach” cím alatt Kő János ur textil nagykereskedő, ügyfelemre vonatkozó valótlan állítások miatt a cikk szerzője ellen ügyfelem képviselőjében a büntető eljárást folyamatba tettem.

Arad, 1924. évi augusztus hó 12-én.

Dr. Miclea Sever

4567 ügyvéd.

Rossz villanyégők becserélése!

UJAKRA

ráfizetéssel Schwarz üveges-nél, Arad, Piața Plevnei I. (Arpád-ter). Százféle képkoret-léc raktáron. Földolgozása 25% a napi áron alul történik. Üveges porcellán ragasztása. Külön ragasztó is kapható. 4038

Modern magánház

belvárosban, átvehető háromszoba, elő, fürdőszoba és 1 szoba konyha lakással, 480,000 Lejért eladó. Megbizott: „URANUL” iroda, Arad, f8 postával szemben. 16043

**Alig használt
16 HP. Fowler
20 HP. Ganz
:-: komplett :-:
gőzeke garniturák,**

gyárilag javított, teljesen üzemképes állapotban, azonnal szállíthatók:

**„AGRICULTURA”
Ipari és Kereskedelmi R.-T.
TIMISOARA, 4528
IV., Str. Pop de Basesti (Eötvös-u.) 26
Sürgőny cím: AGRICULT. : Telefon 18-60**

HARISNYA még mindig a régi olcsó árban és **BOGYÓ A.** Arad, Str. Emilianescu 13. szám

jó minőségben szerzhető be! Minden színben cérna, fátol, fiór és pamut minőségben, 20 lejtől 148 lejtig. Férfi és gyermek harisnyák 18 lejtől, gyermek szetterek 90 lejtől. — Női jumperok és jumper pamutok, rövidárúk stb. nagy választékban. 4458

Előre haladott idény miatt fehér és színes vászon cipők és szandál-**Lányi Marcell** cipőüzletében A R A D, Str. Gen. Berthelot No. 1. (Atzél Péter-uca.) 4555 lok leszállított áron kaphatók.

Apró hirdetések.

TUDNIVALÓ AZ APRÓHIRDETÉSEK-RŐL: Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetés ára hétköznap 2 lej 50 banl, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket délután 5 óráig veszik fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. — A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Házasság.

HÁZASSÁGKÖZVETITŐSI ügyben méltóztassék lapunkra való hivatkozással bizalommal Faragó Jenő elismerten urt és diszkrét, előkelő irodájához fordulni, Budapest Népszínház-uca tizenhat. Díjtalan felvilágosítás Cégjelzéstelen levelezés. Megbízások Romániából, Magyarországból, Slovenskóból, Jugoszláviából. 747

Alkalmazás.

KOMOLY intelligens idősebb nőt keresek két kis gyermek mellé vidékre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 700

JOCALÁDBOL való 26 éves leszerelt fiatal ember utazói állást keres. Cím Str. Abatorului 62-64. 4554

KIFUTOFIU és egy fűszeres segéd csomagoláshoz felvétetik. Kigyó nagydrogue ria, Arad. 10103

KEZDŐ irodakísasszony felvétetik. Cím Sándor hírlapirodába Arad. 10104

HÁZVEZETŐNŐNEK keres magános ur fiatal intelligens egyedül álló nőt. Ajánlatokat címmel „Jó gazdasszony” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatala továbbít. 10104

BEJARONŐNEK ajánlkozik szobakéféltéshez értő nő. Cím Wallinger hirdetőjében, Arad. 15079

Lakás.

KÜLÖNBEJARATU tiszta butorozott szoba belvárosban uriember részére kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 456

MICALACANOU (Ujmikalakán) háromszobás lakások kiadók. Cím Wallinger hirdetőjében Arad. 15079

Vétel és eladás.

EGY üzemképes 10 H.P. benzín motor olcsón eladó. Ispravnic Siria 4558

MEGVÉTELRE keresek jó állapotban levő 100/200 cmtr. nagyságú erős vasajtót, továbbá egy komplett ételfelvenőt. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

URISZOBA, brilliáns ókszerek, ezüst antik álló villanylámpa, ebédlősznyegek ágy elé smyrna szőnyegek, perzsa diványpárnák, hintaszék, szalónok, tükrök, 12 személyes berndorfii ezüst evőeszköz, interziás consoltükör, kredenc, szekrények, mosdók, gyermekágy, Biedermeier óra, 10 cm. yea, 10 méter auto-szőnyeg, dísztárgyak, stb. eladók Arad, Consistoriului (Batthyány) uca 12. szám, I. em. jobb. 1000

EGY szép díszes ebédlő szekrény és egy 12 személyes asztal méltányos áron eladó, bővebbet Fejér Gyula fűszerkereskedésében Aradon. 4564

PERZSA és egyéb szőnyegeket, butorokat, antik tárgyakat, ezüstneműt, féhenneműt, kézimunkát, festményeket, dísz-tárgyakat bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-uca.) I. em. jobb. 1000

WERTHEIM KÁSSZA jutányos áron eladó. Arad, Piața Sava 5. (Kelemet-ter) 16046

HARMINC méhosalád, Országos és Neiser méretű kaptárakban, garantáltan egészséges méhészetből, bő mézkészlettel eladó. Méhészet Culead p. Buteni. 4526

DANIS VIRUS, valamint Melsungeni patkány és egér typhus bacillusokat ajánl Dr. Földes gyógyszerár Arad. 14134

ORVOSI RENDELŐ teljes modern felszereléssel Bánát nagyobb városában (megyeszékhely) 15 évi praxissal azonnal bérbeadó. Bővebbet „Victoria” irodában Arad Piața Avram Iancu 16. 4552

EBÉDLŐ, diófa, valódi barokk és egy nagy fehér email maidlingerkályha eladó. Arad Bulv. Dragalina (Apponyi körút) 14. I. em. 4553

HASZNALT OLOM megvételre kerestek. Bővebbet a kiadóban.

Ha olcsó és praktikus

alkalmi ajándékot akar beszerezni, úgy forduljon Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-uca), I. emelet jobb alá. 1000

Diszes ebédlőberendezés!

Szabadonfutó kerékpár. Majdnem új börgarnitúra. Gyönyörű cimbalom. Szép ebédlő-divány. Rövid keresztthuros zongora olcsón eladók. Cím Wallinger-irodában Arad

Ingatlan.

SZÖLLŐ oca 8 kat. hold Aradhegyalján 10 percre a villamos megállótól új kolnával, teljes felszereléssel, eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4560

ARAD Str. Doamnei Balasa No. 37. (Purgly Lajosné-u.) 3 szobás új magánház nagy kerttel eladó. Vétel esetén azonnal elfoglalható. 4557

SAROK házam óriási telekkel — vasuttól 3 percre — eladó. Kohn Adolf Zimándul nou. 4563

Uzletek.

JOFORGALMU vendéglők, fűszerüzletek esetleg házzal együtt olcsón eladók. Bővebbet Wallinger irodában Arad. 150

Oktatás.

ZONGORAORÁKAT kezdők részére jutányos árért aug. 15-től vagy szept. 1-től vállalom. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Különféle.

ARADON vagy környékén, nagyobb ügyvédi irodába társulna, esetleg átvenne, nyelvekben tökéletes, volt ügyvéd, jelenleg bíró. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4554

Ritka alkalmi vétel!

Külvárosi szép magas földszintes magánház átvehető egy szoba, konyha lakással, folyosóval, kerttel, 150,000 Lejért eladó. Megbizott „Uranul” iroda, Arad, f8 postával szemben.

Ha szép akar lenni, használd

Kulka-féle Lillomtej-orémet, Lillomtej-szappant és Lillompuddert.

Kapható kizárólag: Városi gyógyszerár a „Fekete Sas”-hoz, Timisoara, Str. Gyógy-tár. 899

MOTOROK

Szivógáz 30, 40, 50 és 70 HP
Benzin 4, 10, 12, 14 és 16 HP.
Nyersolaj 20, 40, 45 és 55 HP.

Gőzgépek:
félstabil 30, 40 és 50 HP.
compoundstabil 50, 60, 70 és 250 HP.

Összes gépek gyárilag javítva azonnal szállíthatók, kedvező ár mellett. Kérjen árajánlatot.

FRIEDRICH TESTVÉREK,
Timisoara. 4280

Ujságmakulatura

5 kgr.-os csomagokban ::

kapható a kiadóhivatalban

A holt szezonban is fellendül az üzlete, ha a KÖZLÖNY-ben hirdet!